

CONDIȚII PRIVIND TRANSPORTUL DE MAFURI PE ZBORURILE TAROM

Articolul 1 – Definiții

1.1. „AGENT” – Cu excepția cazurilor în care contextul indica altceva, orice persoană care are autoritatea, expresă sau implicată, de a acționa în numele sau pe seama transportatorului, în legătură cu transportul marfurilor, afara de cazul când acea persoană acționează în calitate de expeditor în raport cu o partidă de marfuri a cărei transport este reglementat de prezentele condiții de transport.

1.2. „AIR WAYBILL” (AWB) - Documentul intitulat AIR WAYBILL, întocmit de sau în numele expeditorului, care reprezintă contractul încheiat între expeditor și transportator, în vederea transportării marfurilor pe rutele transportatorului.

1.3. „CONVENȚIA APLICABILĂ” - În cazul în care contextul nu cere altceva, oricare dintre documentele următoare este aplicabil contractului de transport:

1.3.1. Convenția privind Unificarea Anumitor Reguli Referitoare la Transportul Aerian, semnată la Varșovia la 12 octombrie 1929 (denumită în continuare „Convenția de la Varșovia”);

1.3.2. Convenția de la Varșovia, cu modificările aduse la Haga, la 28 septembrie 1955;

1.3.3. Convenția de la Varșovia, cu modificările aduse prin Protocolul Adițional Nr. 1 de la Montreal, în 1975;

1.3.4. Convenția de la Varșovia, cu modificările aduse la Haga în 1955 și prin Protocolul Adițional Nr. 2 de la Montreal, în 1975;

1.3.5. Convenția de la Varșovia, cu modificările aduse la Haga în 1955 și prin Protocolul Adițional Nr. 4 de la Montreal, în 1975;

1.3.6. Convenția privind Unificarea Anumitor Reguli Referitoare la Transportul Aerian Internațional, semnată la Montreal la 28 mai 1999 (Convenția de la Montreal din 1999).

1.4. „CARGO” (termen echivalent cu cel de „Mărfuri”) - Orice bun transportat sau care urmează să fie transportat într-o aeronavă, cu excepția poștei sau a bagajului transportat în baza unui bilet de avion de călători și tichet de bagaje, dar incluzând bagajul care se transportă în baza unui AWB sau a unei Note de transport.

1.5. „TRANSPORT” - Transportul marfurilor pe calea aerului sau cu alte mijloace de transport, în mod gratuit sau contra cost.

1.6. „TRANSPORTATOR” - Include transportatorul aerian care emite AWB sau ține evidența Notelor de transport și toți transportatorii care transportă sau se angajează să transporte marfurile sau să presteze orice alte servicii legate de acest transport.

1.7. „ÎNCASAREA TAXELOR LA DESTINAȚIE” - Taxele înscrise în AWB sau în Nota de transport și care urmează să fie încasate de la destinatar, la livrarea marfurilor.

1.8. „DESTINATAR” - Persoana al cărei nume apare pe AWB sau pe Nota de transport ca fiind partea căreia trebuie să-i fie livrate marfurile.

1.9. „ZILE” - Zile calendaristice complete, inclusiv duminici și sărbători legale; în scopul notificării, restul zilei în care este comunicată notificarea nu este luat în calcul.

1.10. „SERVICIU DE LIVRARE”- Transportul de suprafață al mărfurilor sosite, de la aeroportul de destinație la adresa destinatarului sau a agentului desemnat de acesta sau în custodia agenției guvernamentale relevante, atunci când este cazul.

1.11. „SERVICIU DE RIDICARE” - Transportul de suprafață al mărfurilor care urmează să plece, de la punctul de ridicare situat la adresa expeditorului sau cea a agentului desemnat de acesta, până la aeroportul de plecare, inclusiv orice transport incidental de suprafață între aeroporturi.

1.12. „PARTIDA DE MĂRFURI” (echivalent cu termenul de „Incarcatura”) - Cu excepția cazurilor în care se prevede altceva în prezentul document, unul sau mai multe colete, pachete, piese etc., acceptate de transportator de la un singur expeditor, la un anumit moment dat și de la o singură adresă, recepționate într-un singur lot și sub un singur AWB sau o singură Notă de transport, pentru a fi transportate către un singur destinatar și la o singură adresă de destinație.

1.13. „INREGISTRARE PRIVIND PARTIDA DE MĂRFURI” (Nota de transport) - Orice evidență privind contractul de transport ținută de transportator și reflectată prin alte moduri decât printr-un AWB.

1.14. „EXPEDITOR” - (echivalent cu termenul de „Trimițător”) - Persoana al cărei nume apare pe AWB sau pe Nota de transport ca fiind partea care contractează cu transportatorul transportul marfurilor.

1.15. „DREPT SPECIAL DE TRAGERE (DST)” - Un Drept Special de Trageră, așa cum este definit de Fondul Monetar Internațional.

Articolul 2 – Aplicabilitate

2.1. GENERALITĂȚI

Aceste condiții se aplică tuturor transporturilor de marfuri inclusiv tuturor serviciilor incidentale aferente acestora, prestate de sau în numele transportatorului; totuși, dacă transportul respectiv este „Transport Internațional”, așa cum este acesta definit în Convenția aplicabilă (a se vedea pct. 1.3), acesta va fi supus prevederilor Convenției aplicabile iar condițiile de față vor fi aplicabile doar în măsura în care nu contravin prevederilor Convenției respective.

2.2. LEGILE APLICABILE

În măsura în care nu vin în conflict cu prevederile pct. 2.1, toate transporturile și alte servicii prestate de transportator sunt supuse:

2.2.1. legilor aplicabile (inclusiv legilor naționale de punere în aplicare a Convenției sau care extind regulile Convenției aplicabile transportului care nu constituie „Transport Internațional”, așa cum este acesta definit în Convenția aplicabilă), reglementări, ordine și cerințe guvernamentale;

2.2.2. acestor condiții și altor tarife, reguli, reglementări și programe de zbor aplicabile (dar nu orele de plecare și sosire specificate în acestea) ale transportatorului, care pot fi verificate la oricare dintre birourile acestuia și în aeroporturile în care își prestează serviciile în mod regulat.

2.3. APLICAREA ÎN STATELE UNITE ȘI CANADA

Aceste condiții nu se aplică în cazul transportului între locații din Statele Unite sau din Canada sau între o locație din Statele Unite sau din Canada și orice locație din afara acestor state. Condițiile care se aplică unui astfel de transport pot fi verificate la birourile transportatorului.

2.4. TRANSPORT GRATUIT

În ce privește transportul gratuit, transportatorul își rezervă dreptul de a exclude în totalitate sau în parte aceste condiții.

2.5. ZBORURI CHARTER

Cu privire la transportul de mărfuri efectuat în baza unui contract de charter încheiat cu transportatorul, respectivul transport se va supune condițiilor specifice ale transportatorului aflate în vigoare (dacă există), iar prezentele condiții de transport nu se vor aplica decât în măsura în care sunt cuprinse în condițiile specifice pentru zborurile charter menționate mai sus. În cazul în care transportatorul nu are condiții specifice aplicabile zborurilor charter, se vor aplica condițiile de față, cu excepția cazului în care transportatorul își rezervă dreptul de a exclude aplicarea prezentelor condiții, în tot sau în parte. În cazul unei divergențe între condițiile de față și condițiile cuprinse în sau la care se face referire în contractul de charter, vor prevala acestea din urmă, iar expeditorul, prin acceptarea transportului conform unui contract de charter, încheiat sau nu cu transportatorul, este de acord să se supună termenilor aplicabili ai acestuia.

2.6. MODIFICARE FARA NOTIFICARE

Prezentele condiții, precum și prețurile și tarifele publicate pot fi modificate fără notificare, cu excepția cazurilor în care acest lucru este cerut de legea aplicabilă sau de reglementări sau ordonanțe guvernamentale; totuși, nici o asemenea modificare nu va opera în cazul unui contract de transport după data emiterii AWB sau a Notei de transport, după caz.

2.7. REGULI ÎN VIGOARE

Toate transporturile de mărfuri guvernate de prezentele condiții sunt în conformitate cu regulile, reglementările și alte condiții ale transportatorului aflate în vigoare la data emiterii AWB sau a Notei de transport, după caz. În cazul în care aceste condiții vin în conflict cu regulile, reglementările și alte condiții ale transportatorului, vor prevala prezentele condiții.

Articolul 3 – Acceptabilitatea mărfurilor pentru transport

3.1. MARFURI ACCEPTABILE

3.1.1. Transportatorul se angajează să transporte, dacă dispune de echipamentele și spațiile adecvate, toate marfurile care nu sunt excluse de propriile sale reglementări și cu condiția ca:

3.1.1.1. transportul, exportul sau importul acestora nu să nu fie interzise de legi sau reglementări din orice țări din și către care se zboară sau care sunt survolate.

3.1.1.2. să fie ambalate într-o manieră adecvată transportului cu avionul;

3.1.1.3. să fie însoțite de documentele de expediție corespunzătoare;

3.1.1.4. să nu pună în pericol aeronava, persoanele și bunurile, și să nu deranjeze pasagerii.

3.1.2. Transportatorul își rezervă dreptul, fără a-și asuma însă nici o răspundere pentru aceasta, să refuze transportul marfurilor atunci când circumstanțele o cer.

3.2. LIMITA DE EVALUARE A ÎNCĂRCĂTURII

Transportatorul nu accepta să transporte marfuri cu valoare declarată.

3.3. AMBALAREA ȘI MARCAREA MARFURILOR

3.3.1. Expeditorul răspunde de ambalarea în mod adecvat a marfurilor pentru transport prin care să asigure transportul acestora în siguranță în condiții de manipulare normale, astfel încât să nu dăuneze persoanelor sau bunurilor. Fiecare colet trebuie să fie marcat în mod vizibil și durabil, cu numele și adresa completă ale expeditorului și destinatarului.

3.3.2. Coletele care conțin bunuri de valoare, așa cum sunt acestea definite în reglementările transportatorului, trebuie să fie sigilate, la cererea transportatorului.

3.4. MARFURI ACCEPTABILE NUMAI ÎN CONDIȚIILE SPECIALE

Bunurile periculoase, animalele vii, bunurile perisabile, cele fragile, rămășițele umane și alte marfuri speciale sunt acceptabile numai dacă au fost îndeplinite condițiile stabilite în reglementările transportatorului, aplicabile în cazul transportului unor astfel de marfuri.

În cazul marfurilor perisabile temperatura și umiditatea la bordul aeronavelor TAROM și pe timpul transportului de la aeronave la terminalele cargo, respectiv de la terminalele cargo la aeronave nu poate fi controlată, expeditorul trebuind să-și ia propriile măsuri de protecție a transporturilor perisabile. TAROM își declină orice răspundere în legătură cu orice daună și/sau pretenții directe, întâmplătoare sau indirecte, inclusiv, dar fără a se limita la pierderea folosinței totale sau parțiale, sau pierderi financiare survenite în orice mod în legătură cu eventuale alterări, degradări sau deteriorări calitative și cantitative care s-ar putea produce din cauza condițiilor de temperatură sau umiditate sau a întârzierilor în programul de operare asupra produselor perisabile.

Conform IATA Perishable Cargo Regulations, art. 7.1 paragraful 4, nu se va completa AWB-ul cu instrucțiuni nerezonabile și/sau cu cerințe specifice de temperatură. Nu vor fi acceptate, cu titlu de exemplu, mențiuni cum sunt „Keep Under Refrigeration at All Times/Pastrati congelat tot timpul” și „Maintain at Below 5C/A se păstra la max 5C

3.5. RĂSPUNDEREA PENTRU NERESPECTAREA CONDIȚIILOR REFERITOARE LA MARFURILE SPECIALE

Răspunderea pentru nerespectarea condițiilor referitoare la transportul marfurilor revine expeditorului, care îl va despăgubi pe transportator pentru orice pierdere, daună, întârziere, răspundere sau penalități pe care transportatorul le-ar putea suporta din cauza transportului marfurilor respective.

3.6. DREPTUL DE CONTROL AL TRANSPORTATORULUI

Transportatorul își rezervă dreptul de a examina ambalajul tuturor marfurilor și conținutul tuturor încărcăturilor și de a verifica dacă informațiile sau documentele prezentate cu privire la orice marfuri expediate sunt corecte și suficiente, fără însă a fi obligat la aceasta.

3.7. CONTAINERE / PALETE

Atunci când expeditorul se angajează să încarce marfurile în containere sau pe palete, este obligat să respecte instrucțiunile de încărcare ale transportatorului și va răspunde și îl va

despăgubi pe transportator pentru orice consecințe survenite ca urmare a nerespectării instrucțiunilor respective.

Articolul 4 – Documentația

4.1. AIR WAYBILL (AWB)

Expeditorul va întocmi sau va dispune să fie întocmit în numele său un AWB în forma, modul și numărul de exemplare cerute de transportator, și odata cu acceptul acestuia privind transportul marfurilor, îl va preda transportatorului împreună cu marfurile în cauză. În orice caz, taxele aferente transportului, cât și alte taxe, în măsura în care acestea sunt aplicabile, vor fi înscrise în AWB de către transportator. Transportatorul poate solicita expeditorului să întocmească sau să dispună să fie întocmit în numele său, AWB-uri separate atunci când există mai multe colete.

4.2. INREGISTRARE PRIVIND PARTIDA DE MARFURI (Nota de transport)

Cu acordul expres sau implicit al expeditorului, transportatorul poate înlocui AWB cu o Nota de transport, pentru a păstra înregistrarea transportului în cauză. Într-un asemenea caz, transportatorul va emite, la cererea expeditorului și în conformitate cu reglementările transportatorului, un bon de primire a marfurilor care să permită identificarea incarcaturii și accesul, în conformitate cu reglementările transportatorului, la informațiile cuprinse în Nota de transport.

4.3. STAREA APARENTĂ / AMBALAJUL MARFURILOR

Dacă starea aparentă a marfurilor și/sau ambalajul acestora prezintă deficiențe de orice fel, în cazul în care se întocmește un AWB, expeditorul va include în AWB o declarație privind această stare aparentă. În cazul în care nu se întocmește un AWB, expeditorul va anunța transportatorul cu privire la starea aparentă a marfurilor, pentru a permite acestuia să facă mențiunile corespunzătoare în Nota de transport. Dacă expeditorul omite să includă o astfel de declarație în AWB sau să informeze transportatorul asupra stării aparente a marfurilor, sau dacă declarația ori informația respectivă sunt incorecte, transportatorul poate include el însuși în AWB sau în Nota de transport o astfel de declarație sau o poate corecta.

4.4. ÎNTOCMIREA, COMPLETAREA SAU CORECTAREA DE CĂTRE TRANSPORTATOR

La cererea expresă sau implicită a expeditorului, transportatorul poate întocmi AWB-ul, caz în care, până la proba contrară, se va considera că transportatorul a făcut acest lucru pe seama expeditorului. Dacă AWB-ul predat odata cu marfurile sau dacă detaliile și declarațiile referitoare la încărcătură, furnizate de sau pe seama expeditorului către transportator, pentru a fi înscrise în Nota de transport, nu conțin toate informațiile necesare sau conțin erori, transportatorul este autorizat să completeze sau să corecteze AWB-ul sau detaliile ori declarațiile respective, cât poate de bine după știința sa, fără însă a fi obligat la aceasta.

4.5. RĂSPUNDEREA PRIVIND DETALIILE

Expeditorul răspunde de corectitudinea detaliilor și declarațiilor referitoare la marfuri, înscrise de el sau în numele sau în AWB sau furnizate de el sau în numele său transportatorului, spre a fi înscrise în Nota de transport. Atunci când aceste informații sunt transmise prin *Electronic Data Interchange* (EDI – Schimb Electronic de Date), expeditorul sau agentul expeditorului are datoria să verifice dacă informațiile cuprinse în mesajele EDI și cele ulterioare sunt corecte și complete, conform standardelor și specificațiilor agreeate. Expeditorul îl va despăgubi pe transportator pentru toate daunele suferite de acesta sau de orice persoană față de care este răspunzător

transportatorul, cauzate de informațiile sau declarațiile necorespunzătoare, incorecte sau incomplete furnizate de expeditor sau în numele sau.

4.6. MODIFICĂRI

AWB-urile care prezintă modificări sau ștersături pot să fie refuzate de către transportator.

Articolul 5 – Prețuri și tarife

5.1. PREȚURILE ȘI TARIFELE APLICABILE

Prețurile și tarifele aplicabile transportului la care se referă prezentele condiții sunt cele aflate în vigoare la data emiterii AWB-ului sau la data la care prețul sau tariful de transport a fost înregistrat în Nota de transport.

5.2. BAZA DE CALCUL AL PREȚURILOR ȘI TARIFELOR

Prețurile și tarifele vor fi calculate pe baza unităților de măsură și vor fi supuse regulilor și condițiilor publicate în reglementările și tarifele transportatorului.

5.3. SERVICII NEINCLUSE ÎN PREȚURILE ȘI TARIFELE APLICABILE

Prețurile și tarifele acopera numai transportul aerian de la un aeroport la alt aeroport. Cu excepția cazurilor în care reglementările transportatorului prevad altceva, aceste prețuri și tarife nu includ o serie de servicii sau taxe, dintre care menționăm, fără a ne limita la:

- serviciul de ridicare și serviciul de livrare a marfurilor de la/a aeroportul unde transportatorul operează;
- servicii de depozitare și servicii de procesare a marfurilor în depozitele agenților de handling;
- taxa de asigurare a marfurilor;
- serviciul de colectare a taxelor la destinație;
- sume plătite în avans de transportator;
- cheltuieli pentru efectuarea formalităților vamale, suportate de transportator sau de oricare altă persoană care acționează ca agent al expeditorului, al destinatarului, al proprietarului marfurilor sau al transportatorului;
- taxele sau amenzi impuse sau colectate de o autoritate guvernamentală;
- cheltuieli suportate de transportator pentru remedierea ambalajelor neconforme;
- tarifele pentru transportul marfurilor expediate, tranzitate sau reexpediate cu alte mijloace de transport sau returnate la aeroportul de origine;
- transportul de suprafață între aeroporturi;
- orice alt serviciu sau taxă similară;
- orice serviciu auxiliar prestat de transportator în legătură cu transportul aerian.

5.4. PLATA

5.4.1. Prețurile și tarifele sunt exprimate în valuta indicată în tarifele în vigoare, și pot fi plătite în orice valută acceptată de către transportator. Atunci când plata se face în altă valută decât cea în care este publicat prețul sau tariful, se va utiliza cursul de schimb publicat de Banca centrală a țării în care se efectuează plata, valabil în ziua efectuării plății.

5.4.2. Prețurile și tarifele aplicabile, plătite înainte sau după efectuarea transportului, onorariile, taxele, avansurile și plățile efectuate, suportate sau care urmează să fie suportate de transportator, precum și orice alte sume plătibile transportatorului, vor fi considerate ca fiind pe deplin convenite, indiferent dacă încărcătura a fost pierdută sau deteriorată, sau dacă nu ajunge la

destinația specificată în contractul de transport. Toate aceste preturi, tarife, sume și avansuri vor fi datorate și plătibile la primirea marfurilor de către transportator, cu excepția cazurilor când, în baza contractului de transport, plata se încasează de către transportator în orice altă etapă a serviciului prestat.

5.4.3. Expeditorul garantează plata tuturor preturilor și tarifelor, a celor neplătite la destinație, a avansurilor și sumelor plătite de transportator. Expeditorul garantează, de asemenea, plata tuturor costurilor, cheltuielilor, amenzilor, penalităților, pierderilor de timp, daunelor și altor sume pe care transportatorul le poate suporta sau suferi din cauza includerii în încărcătură a unor articole al căror transport este interzis prin lege, sau din cauza descrierii, marcării, numerotării, adresei sau ambalării ilegale, incorecte sau insuficiente, sau din cauza absenței, întâzierii sau incorectitudinii oricărei licențe de import sau de export sau a oricărui certificat sau document necesar, sau din cauza evaluării incorecte în vamă sau declarării incorecte a greutății sau volumului coletelor. Încărcătura va fi grevată în favoarea transportatorului pentru toate cele de mai sus, iar transportatorul va avea dreptul de vinde încărcătura prin licitație publică (cu condiția ca, înainte de respectiva vânzare, transportatorul să fi anunțat prin poștă expeditorul sau destinatarul asupra acestui lucru, la adresa specificată în AWB) și de a reține din suma rezultată din vânzare orice sume care i se cuvin. Totuși, nici o astfel de vânzare nu va descarca pe expeditor și destinatar de plata daunelor aferente oricărui deficiențe, pentru rămân responsabili în mod solidar și individual. Prin acceptarea livrării sau exercitarea oricărui drept care derivă din contractul de transport, destinatarul este de acord să plătească respectivele costuri, sume și avansuri, cu excepția costurilor preplătite.

5.4.4. Dacă greutatea brută, dimensiunile sau cantitatea declarată a încărcăturii le depășesc pe acelea pe baza cărora au fost calculate preturile și tarifele, transportatorul va avea dreptul de a solicita plata diferenței de cost.

5.4.5. Expedierile de bunuri cu plata la destinație vor fi acceptate numai pentru țările listate în reglementările transportatorului și în condițiile stipulate în prezentul document. În orice caz, transportatorul își rezervă dreptul de a refuza expedierile cu plata la destinație către orice țară în care reglementările în vigoare interzic convertirea fondurilor în alte valute sau transferul de fonduri în alte țări. Informațiile despre țările în care se poate face plata la destinație pot fi obținute de la birourile și reprezentanții transportatorului.

5.4.6. Toate costurile aferente unei expedieri trebuie achitate în momentul acceptării acesteia de către transportator, în cazul unui transport preplătit, adică al unei expedieri pentru care costurile sunt plătite de expeditor, sau în momentul predării bunurilor transportate, în cazul unui transport cu plata la destinație, adică o expediție pentru care costurile sunt plătite de destinatar.

5.4.7. Transportatorul poate anula transportul dacă expeditorul, în urma cererii transportatorului, refuză să plătească prețul transportului sau orice cota parte din acesta dacă așa se cere, fără ca transportatorul să aibă vreo răspundere în acest caz.

Articolul 6 – SITUAȚIA MAFURILOR PE PARCURSUL TRANSPORTULUI

6.1. RESPECTAREA CERINȚELOR GUVERNAMENTALE

6.1.1. Expeditorul va respecta toate legile, reglementările vamale și alte reglementări guvernamentale ale oricărei țări din și către care sunt transportate marfurile, inclusiv cele referitoare la ambalarea, transportul sau livrarea acestora și va furniza odată cu marfurile acele informații și documente necesare în vederea respectării legilor și reglementărilor respective. Transportatorul nu va fi obligat să verifice dacă informațiile sau documentele respective sunt corecte sau suficiente. Transportatorul nu va fi răspunzător față de expeditor sau față de orice altă persoană pentru pierderea sau cheltuielile decurgând din nerespectarea de către expeditor a acestei prevederi. Expeditorul va fi răspunzător față de transportator pentru orice daune decurgând din nerespectarea de către expeditor a acestei prevederi.

6.1.2. Transportatorul nu va fi ținut răspunzător pentru refuzul său de a transporta orice încărcătură, în cazul în care stabilește, cu bună-credință, că un asemenea refuz este impus de orice legi, reglementări guvernamentale, cereri, ordonanțe sau cerințe aplicabile.

6.2. PLĂȚI ȘI FORMALITĂȚI VAMALE

Transportatorul este autorizat (dar în niciun caz obligat) să platească în avans orice taxe sau costuri și să facă orice plăți aferente încărcăturii, iar expeditorul și destinatarul vor răspunde în mod solidar și individual pentru rambursarea acestora. Niciun transportator nu va avea obligația de a suporta vreun cheltuielă sau de a face vreun plată în legătură cu expedierea sau reexpediția încărcăturii, cu excepția cazului în care primește plata în avans de la expeditor. Dacă este necesară vămuirea încărcăturii în orice punct de oprire și nu a fost specificat niciun reprezentant în vamă pentru aceasta pe AWB sau pe Nota de transport, se va considera că încărcătura are ca destinatar pe transportatorul care o transportă la locul respectiv. În orice astfel de scop, o copie a AWB-ului sau a Notei de transport, certificată de transportator, va fi considerată drept original.

6.3. ORARE, RUTE ȘI ANULĂRI

6.3.1. Orele indicate în orarele transportatorului sau în orice alt loc sunt aproximative și nu garantate, și nu fac parte din contractul de transport. Nici o ora nu poate fi considerată fixă în ceea ce privește începutul sau sfârșitul transportului ori predarea încărcăturii. Dacă nu se convine altfel în mod expres, indicându-se acest lucru în AWB sau în Nota de transport, transportatorul se angajează să transporte încărcătura cu promptitudine rezonabilă, dar nu își asumă nicio obligație de a transporta încărcătura cu un anumit avion sau pe o anumită rută sau rute, nici să asigure conexiuni conform vreunui anume plan de zbor. Prin prezentul document, transportatorul este autorizat să selecteze sau să devieze de la ruta sau rutele de transport, indiferent dacă acest lucru este sau nu specificat pe AWB sau în Nota de transport. Transportatorul nu este responsabil de erorile sau omisiunile din orare sau alte reprezentări ale planurilor de zbor. Niciun angajat, agent sau reprezentant al transportatorului nu este autorizat să angajeze transportatorul prin nicio declarație sau anunț privind datele sau orele de plecare ori sosire, sau de operare ale niciunui zbor.

6.3.2. Transportatorul este autorizat să transporte încărcătura prin alte mijloace de transport de suprafață sau să organizeze un astfel de transport, în totalitate sau în parte, fără notificare.

6.3.3. Transportatorul își rezervă dreptul ca, fără a notifica acest lucru, să anuleze, să desființeze, să devieze, să amâne, să întârzie sau să devanseze orice zbor, să oprească sau să continue transportul oricărei încărcături sau să continue orice zbor fără întreaga încărcătură sau fără o parte din aceasta, în cazul când consideră recomandabil să facă acest lucru din cauza oricărui eveniment aflat în afara controlului său sau care nu a putut fi prevăzut sau anticipat în mod rezonabil la momentul primirii încărcăturii, sau când consideră că orice alte circumstanțe o cer.

6.3.4. În cazul în care orice zbor este anulat, deviat, amânat, întârziat, devansat sau desființat într-un alt loc decât cel de destinație, sau în cazul în care transportul oricărei încărcături este astfel anulat, deviat, amânat, întârziat, devansat sau desființat, transportatorul nu va fi ținut răspunzător pentru aceasta. În cazul în care transportul încărcăturii sau al oricărei părți a acesteia este astfel desființat, predarea acesteia de către transportator oricărui agent în vederea transferului, livrării sau depozitării va fi considerată o operațiune de livrare finalizată conform contractului de transport, iar transportatorul nu va mai avea nicio răspundere în legătură cu aceasta, în afara notificării expeditorului sau destinatarului asupra modului în care a dispus de încărcătură, la adresa specificată în AWB sau în Nota de transport. Transportatorul poate, fără însă a fi obligat, să trimită încărcătura spre a fi transportată pe altă rută sau să expedieze încărcătura în calitate de agent al expeditorului sau al destinatarului, prin orice serviciu de transport, pe seama expeditorului sau a destinatarului. Costul acestor servicii se adaugă la costul total aferent transportului în cauză.

6.3.5. În conformitate cu legile, reglementările și ordinele în vigoare, transportatorul este autorizat să determine prioritatea la transport între expedieri sau între marfuri și poștă sau călători. De asemenea, transportatorul poate decide să îndepărteze orice articole dintr-o încărcătură, în orice moment și în orice loc, și să continue zborul fără acestea. Dacă, în urma stabilirii acestei priorități, încărcătura nu este transportată sau transportul acesteia este amânat sau întârziat, sau dacă anumite articole au fost scoase dintr-o încărcătură, transportatorul nu va fi ținut răspunzător față de expeditor, destinatar sau orice altă terță parte pentru orice consecințe rezultate din aceasta.

6.4. ANUMITE DREPTURI ALE TRANSPORTATORULUI ASUPRA ÎNCĂRCĂTURII AFLATE ÎN CURS DE TRANSPORT

Dacă, în opinia transportatorului, este necesară reținerea încărcăturii în orice loc din orice motiv rezonabil, înainte de, în timpul sau după transportarea acesteia, transportatorul poate, după ce a anunțat expeditorul în acest sens, să depoziteze încărcătura în contul, pe cheltuiala și pe riscul expeditorului, în orice depozit sau în alt loc disponibil, sau la autoritățile vamale; sau transportatorul poate preda încărcătura altui serviciu de transport pentru a o transporta în continuare până la destinație. Expeditorul va despăgubi transportatorul pentru orice cheltuieli sau riscuri astfel suportate.

Articolul 7 - Dreptul de dispoziție al expeditorului

7.1. EXERCITAREA DREPTULUI DE DISPOZIȚIE

Dreptul de dispoziție trebuie exercitat de expeditor sau de agentul desemnat al acestuia, dacă există, și se aplica întregii încărcături specificate într-un AWB sau într-o Nota de transport. Dreptul de dispoziție asupra încărcăturii poate fi exercitat numai dacă expeditorul sau agentul său prezintă partea din AWB care i-a fost predată sau comunică un alt formular oficial, cerut de reglementările transportatorului. Instrucțiunile legate de dispoziție trebuie date în scris, în forma prevăzută de transportator. În cazul când exercitarea dreptului de dispoziție are ca rezultat schimbarea destinatarului, acest nou destinatar va fi considerat destinatarul care apare pe AWB sau pe Nota de transport.

7.2. OPȚIUNEA EXPEDITORULUI

7.2.1. Sub rezerva răspunderii de a-și îndeplini toate obligațiile care îi revin conform contractului de transport și cu condiția ca acest drept de dispoziție să nu fie exercitat într-un mod care să aducă prejudicii transportatorului sau altor expeditori, expeditorul poate, pe cheltuiala sa proprie, să dispună de încărcătură într-unul din modurile următoare:

7.2.1.1. să o retraga de la aeroportul de plecare sau de destinație; sau

7.2.1.2. să o oprească în cursul călătoriei, la orice aterizare; sau

7.2.1.3. să dispună predarea acesteia, la destinație sau în cursul călătoriei, unei alte persoane decât destinatarului specificat în AWB sau în Nota de transport; sau

7.2.1.4. să solicite returnarea acesteia la aeroportul de plecare.

7.2.2. Dacă, în opinia transportatorului, ordinul expeditorului nu poate fi îndeplinit din motive practice rezonabile, transportatorul îl va informa cu promptitudine pe acesta, iar transportatorul nu va mai avea apoi nicio obligație de a îndeplini ordinul respectiv.

7.3. PLATA CHELTUIELILOR

Expeditoarea va fi ținut răspunzător și va despăgubi transportatorul pentru orice pierderi sau daune suferite sau suportate de transportator ca rezultat al exercitării de către expeditor a dreptului său de dispoziție. Expeditorul va rambursa transportatorului orice cheltuieli ocazionate de exercitarea dreptului său de dispoziție.

7.4. ÎNTINDEREA DREPTULUI EXPEDITORULUI

Dreptul de dispoziție al expeditorului va înceta în momentul când, după sosirea încărcăturii la destinație, destinatarul o ia în posesie sau solicită predarea acesteia sau a AWB-ului, sau își manifestă în alt mod acceptarea încărcăturii. În cazul în care destinatarul refuză să accepte încărcătura sau AWB-ul, sau dacă nu poate fi contactat, expeditorul va continua să ramane investit cu dreptul de dispoziție

Articolul 8 – Livrarea

8.1. NOTIFICAREA SOSIRII

În absența altor instrucțiuni, sosirea încărcăturii va fi notificată destinatarului și oricărei alte persoane pe care transportatorul a fost de acord să o anunțe, după cum este specificat în AWB sau în Nota de transport; notificarea respectivă va fi trimisă prin metode obișnuite. Transportatorul nu răspunde de neprimirea sau de primirea cu întârziere a notificării.

8.2. PREDAREA ÎNCĂRCĂTURII

Cu excepția cazurilor în care se specifică altfel în AWB sau în Nota de transport, încărcătura va fi predată numai destinatarului sau agentului desemnat de acesta. Se va considera că încărcătura a fost predată:

8.2.1. când transportatorul a predat destinatarului sau agentului acestuia orice autorizație care să permită destinatarului să obțină eliberarea încărcăturii; și

8.2.2. când încărcătura a fost predată autorităților vamale sau altor autorități guvernamentale, conform reglementărilor legale sau vamale în vigoare.

8.3. LOCUL PREDĂRII

Cu excepția celor prevăzute în paragraful 9.3, destinatarul trebuie să accepte predarea și să ridice încărcătura la aeroportul de destinație sau în locul specificat de transportator.

8.4. NEPRELUAREA ÎNCĂRCĂTURII DE CĂTRE DESTINATAR

8.4.1. Sub rezerva prevederilor paragrafului 8.5. din prezenta, dacă destinatarul refuză sau nu reusește să preia încărcătura după sosirea acesteia la aeroportul de destinație, transportatorul va depune toate diligențele necesare pentru îndeplinirea instrucțiunilor expeditorului, înscrise pe fața AWB sau în Nota de transport. Dacă asemenea instrucțiuni nu există sau nu pot fi îndeplinite din motive rezonabile, transportatorul va notifica expeditorul asupra faptului că destinatarul nu a preluat încărcătura și îi va cere instrucțiuni. Dacă nu primește instrucțiuni în termen de 30 de zile, marfa se considera abandonată iar transportatorul poate valorifica încărcătura în unul sau mai multe loturi, prin licitație publică sau o poate distruge sau abandona.

8.4.2. Expeditorul răspunde de toate costurile și cheltuielile rezultate din sau în legătură cu nepreluarea încărcăturii de către destinatar, inclusiv, dar fără a se limita la cheltuielile de transport ocazionate de returnarea încărcăturii, dacă așa cere expeditorul prin instrucțiunile sale. Dacă încărcătura este returnată la aeroportul de plecare și expeditorul refuză sau neglijează să facă aceste plăți în termen de 15 zile, marfa se considera abandonată iar transportatorul poate

dispune de încărcătură sau de orice parte a acesteia, valorificând-o prin licitație publică, după trecerea a 10 zile de la notificarea expeditorului cu privire la intenția sa în acest sens.

8.5. ÎNDEPĂRTAREA MĂRFURILOR PERISABILE

8.5.1. Atunci când o încărcătură care conține bunuri perisabile, așa cum sunt acestea definite în reglementările transportatorului, întârzie în detenția transportatorului, nu este ridicată sau este refuzată în locul de livrare, sau dacă din alte motive este amenințată cu deteriorarea, transportatorul poate lua imediat măsurile pe care le consideră potrivite pentru a proteja interesele sale și pe ale altor parti interesate, inclusiv, dar fără a se limita la distrugerea sau abandonarea încărcăturii în întregime sau în parte, contactarea expeditorului pentru a primi instrucțiuni de la acesta, pe cheltuiala acestuia, depozitarea încărcăturii sau a oricărei părți din aceasta pe riscul și pe cheltuiala expeditorului, fara notificare sau in cazul in care alege sa dispuna de încărcătură sau de orice parte a acesteia, valorificând-o prin licitație publică, după trecerea a 2 zile de la notificarea expeditorului cu privire la intenția sa în acest sens.

8.5.2. În cazul vânzării încărcăturii conform celor de mai sus, fie în locul de destinație, fie în locul unde aceasta a fost returnată, transportatorul are dreptul să rețină pentru sine și pentru alte servicii de transport, din veniturile rezultate din vânzare, toate costurile, avansurile și cheltuielile suportate de transportator și de alte servicii de transport, plus costurile ocazionate de vânzare, păstrând orice surplus la dispoziția expeditorului. Vânzarea oricărei încărcături nu scutește însă expeditorul și/sau proprietarul de răspunderile ce le revin conform prezentei de a plăti daune pentru orice deficiente.

8.6. RASPUNDEREA EXPEDITORULUI SI DESTINATARULUI PENTRU COSTURILE SI CHELTUIELILE LEGATE DE TRANSPORT

Prin acceptarea primirii AWB-ului și/sau a încărcăturii, destinatarul va deveni răspunzător pentru plata tuturor costurilor și cheltuielilor legate de transport. Dacă nu s-a convenit altfel, expeditorul nu va fi eliberat de răspunderea sa pentru aceste costuri și cheltuieli și va rămâne responsabil în mod individual și solidar cu destinatarul. Transportatorul poate condiționa predarea încărcăturii sau a AWB-ului de plata acestor costuri și cheltuieli.

Articolul 9 – Servicii de ridicare și livrare

9.1. ÎNCĂRCĂTURI

Sunt acceptate pentru transport de la primirea lor la terminalul cargo al transportatorului sau de la biroul din aeroportul din localitatea de plecare până la aeroportul din localitatea de sosire.

9.2. DISPONIBILITATEA SERVICIILOR

Serviciile de ridicare și livrare vor fi disponibile în punctele, în măsura și la prețurile și tarifele stabilite pentru asemenea servicii, în conformitate cu reglementările în vigoare ale transportatorului.

9.3. SOLICITAREA SERVICIILOR

Serviciul de ridicare, dacă este disponibil, va fi prestat la cererea expeditorului. Cu excepția cazurilor când tarifele transportatorului prevăd altfel, serviciul de livrare poate fi prestat dacă nu există instrucțiuni contrare din partea expeditorului sau a destinatarului. Asemenea instrucțiuni contrare trebuie să fie primite de transportator înainte ca încărcătura să parasească terminalul transportatorului de la aeroportul de destinație.

9.4. ÎNCĂRCĂTURI PENTRU CARE SERVICIILE NU SUNT DISPONIBILE

Serviciile de ridicare și livrare nu vor fi prestate de transportator fără un aranjament prealabil referitor la orice încărcătură care, în opinia transportatorului, datorită volumului, naturii, valorii sau greutateii acesteia, nu poate fi manipulată de către transportator în condiții obișnuite.

9.5. RĂSPUNDEREA

Dacă serviciul de ridicare sau serviciul de livrare este prestat de transportator sau pe seama acestuia, atunci și transportul de suprafață corespunzător va fi guvernat de clauzele privind răspunderea, stabilite în articolul 11 din prezentul document.

Articolul 10 – Transportatori succesivi

10.1. Transportul care urmează să fie efectuat, în baza unui singur contract de transport, de mai mulți transportatori succesivi, este privit ca o singură operațiune.

Articolul 11 – Răspunderea transportatorului

11.1. Transportatorul răspunde față de expeditor, destinatar și orice altă persoană pentru daunele rezultate din distrugerea, pierderea sau deteriorarea încărcăturii ori întârzierea transportului dacă evenimentul care a cauzat acele daune a survenit în timpul transportului, așa cum este acesta definit în Articolul 1.

11.2. Cu excepția cazului când se prevede altfel în orice Convenție aplicabilă, transportatorul nu răspunde față de expeditor, destinatar și orice altă persoană pentru orice deteriorări, întârzieri sau pierderi de orice natură rezultate din sau în legătură cu transportul încărcăturii sau alte servicii prestate de transportator, dacă nu se dovedește că acele deteriorări, întârzieri sau pierderi au fost cauzate de neglijența sau rea-intenție a transportatorului și că la acestea nu a contribuit niciun act de neglijență din partea expeditorului, destinatarului sau a altui reclamant.

11.3. Transportatorul nu este răspunzător dacă distrugerea, pierderea sau deteriorarea încărcăturii se dovedește a fi rezultat exclusiv din cauza unui defect inerent, calității, naturii sau unui viciu al încărcăturii respective.

11.4. Transportatorul nu va fi răspunzător pentru nicio pierdere, daună sau cheltuială rezultată în urma decesului din cauze naturale sau decesului ori vătămării corporale a vreunui animal, din cauza comportamentului sau actelor animalului respectiv sau al altor animale, precum mușcătură, lovire, împungere sau sufocare, nici pentru cele cauzate de starea, natura sau tendințele animalului, sau din ambalarea inadecvată a animalului, sau de neputința animalului de a suporta modificările inevitabile ale mediului înconjurător, specifice transportului pe calea aerului.

11.5. Transportatorul nu va fi în niciun caz ținut răspunzător pentru nici un fel de pierderi sau daune indirecte apărute drept consecință a transportului în aceste condiții, indiferent dacă transportatorul a avut sau nu cunoștință despre faptul că asemenea pierdere sau daună ar putea surveni.

11.6. Dacă dauna a fost cauzată în totalitate sau în parte de neglijența, de alt act cu rea-intenție sau de omisiunea persoanei care solicită despăgubiri, sau de persoana de la care derivă drepturile sale, transportatorul va fi exonerat în totalitate sau în parte de răspunderea față de reclamant în măsura în care neglijența, acțiunea cu rea-intenție sau omisiunea au cauzat sau au contribuit la apariția daunei.

11.7. Răspunderea transportatorului nu va depăși 5,00 dolari SUA (USD) sau echivalent per kilogram de încărcătură distrusă, pierdută, deteriorată sau livrată cu întârziere. Dacă transportul respectiv este „Transport internațional” (a se vedea pct. 2.1), răspunderea transportatorului nu va depăși 19,00 Drepturi Speciale de Tragere (DST) per kilogram de încărcătură distrusă, pierdută,

deteriorată sau livrată cu întârziere. Toate reclamațiile trebuie să fie făcute pe baza dovezii privind valoarea.

11.8. În caz de pierdere, deteriorare sau întârziere a unei părți a încărcăturii sau a oricărui obiect din componența acesteia, greutatea care va fi luată în considerare la determinarea sumei la care se limitează răspunderea transportatorului va fi doar greutatea coletului sau a coletelor respective. Însă în cazul în care pierderea, deteriorarea sau întârzierea unei părți a încărcăturii sau a oricărui obiect din componența acesteia afectează valoarea altor colete la care se referă același AWB, greutatea totală a coletului sau coletelor respective va fi de asemenea luată în considerare la stabilirea limitei răspunderii. În absența unei probe contrare, valoarea oricărei astfel de părți de încărcătură pierdută, deteriorată sau livrată cu întârziere, după caz, va fi stabilită prin reducerea valorii totale a încărcăturii în proporția reprezentată de greutatea părții din încărcătură care a fost pierdută, deteriorată sau livrată cu întârziere, fata de greutatea totală.

11.9. Expeditorul, proprietarul și destinatarul a caror proprietate cauzează deteriorarea sau distrugerea unei alte încărcături sau a proprietății transportatorului vor despăgubi transportatorul pentru toate pierderile și cheltuielile suferite de acesta din aceasta cauza. Încărcătura care, din cauza unui defect inerent, a calității sau viciilor, ori din cauza ambalării necorespunzătoare, poate pune în pericol aeronava, persoanele sau bunurile, poate fi abandonată sau distrusă de către transportator în orice moment, fără vreo notificare și fără ca transportatorul să fie tras la răspundere în legătură cu aceasta.

11.10. Un transportator care emite un AWB pentru transport pe liniile altui transportator face acest lucru numai în calitate de agent al aceluși transportator. Orice referire la o încărcătură, făcută într-o Nota de transport aferentă unui transport ce urmează să fie efectuat de un alt transportator, va fi considerată că se referă la transportul furnizat de acest alt transportator în calitate de mandant. Niciun transportator nu va răspunde de pierderea, deteriorarea sau livrarea cu întârziere a încărcăturii care nu are loc pe linia sa, însă expeditorul va avea dreptul de a acționa în legătură cu respectiva pierdere, deteriorare sau livrare cu întârziere, în termenii specificați în prezentul document, împotriva primului transportator, iar destinatarul sau altă persoană îndreptățită să primească încărcătura, va avea dreptul de a acționa împotriva ultimului transportator prevăzut în contractul de transport.

11.11. Ori de câte ori răspunderea transportatorului este exclusă sau limitată în aceste condiții, excluderea sau limitarea se va aplica agenților, subordonaților sau reprezentanților transportatorului și, de asemenea, oricărui transportator al cărui avion sau alt mijloc de transport este folosit pentru transport.

Articolul 12 – Limitări ale reclamațiilor și acțiunilor

12.1. Primirea de către persoana îndreptățită a încărcăturii fără reclamații, reprezintă dovada, până la proba contrară, că încărcătura a fost livrată în bună stare și în conformitate cu contractul de transport.

12.2. Nicio acțiune nu va fi admisă în cazul pierderii sau deteriorării bunurilor, dacă persoana îndreptățită să primească încărcătura nu face în scris o reclamație transportatorului. O asemenea reclamație va fi făcută:

12.2.1. în cazul unei deteriorări vizibile a bunurilor, în ziua preluării bunurilor; dacă transportul respectiv este „Transport internațional” (a se vedea pct. 2.1), imediat după descoperirea acesteia dar nu mai târziu de 14 zile de la data primirii bunurilor;

12.2.2. în cazul altor deteriorări ale bunurilor, în termen de 7 zile de la data primirii bunurilor; dacă transportul respectiv este „Transport internațional” (a se vedea pct. 2.1), termenul este de 14 zile;

12.2.3. în caz de întârziere, în termen de 7 zile de la data la care bunurile au fost puse la dispoziția persoanei îndreptățite să primească încărcătura; dacă transportul respectiv este „Transport internațional” (a se vedea pct. 2.1), termenul este de 21 zile;

12.2.4. în cazul nelivrării bunurilor, în termen de 60 zile de la data emiterii AWB-ului sau a Notei de transport, după caz; dacă transportul respectiv este „Transport internațional” (a se vedea pct. 2.1), termenul este de 120 zile.

12.3. Orice drept la acțiunea în despăgubire împotriva transportatorului se va stinge dacă nu va fi intentată o acțiune în termen de 1 an de la data la care au avut loc evenimentele care au dat naștere reclamației; dacă transportul respectiv este „Transport internațional” (a se vedea pct. 2.1), termenul este de 2 ani.

Articolul 13 – Legea prevalentă

13.1. În măsura în care orice prevedere conținută în sau la care se face referire în AWB sau în Nota de transport sau în condițiile de față ar fi contrară prevederilor legale, reglementărilor, ordonanțelor sau cerințelor guvernamentale, prevederea respectivă va rămâne aplicabilă pentru partea care nu este contrara acestor acte normative. Invaliditatea prevederii respective nu afectează validitatea restului documentului.

Articolul 14 – Modificare și renunțare

14.1. Niciun agent, subordonat sau reprezentant al transportatorului nu are autoritatea de a modifica sau renunța la vreo prevedere din contractul de transport sau din prezentele condiții.